

A photograph of a woman's back and shoulder, seen from behind. She is wearing a light-colored, possibly white, top. Her skin is covered in shadows cast by window blinds, creating a rhythmic pattern of light and dark bands. The overall color palette is warm, with a reddish-pink tint. The word "Lolita" is written in a large, bold, red, stylized font across the middle of the image.

Lolita

VLADIMIR
NABOKOV

LOLITA

Vladimir Nabokov

LOLITA

Z angličtiny preložil
OTAKAR KOŘÍNEK

sloart

Copyright © Vladimir Nabokov 1955
All rights reserved.
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART,
spol. s r. o., Bratislava 2001, 2011, 2019
Translation © Otakar Kořínek 1991, 2001, 2011, 2019

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

PREDSLOV

„Lolita, alebo Spoveď bieleho vdovca“ – to boli dva názvy v záhlaví nezvyčajného rukopisu, ktorý dostal pisateľ tejto poznámky. „Humbert Humbert“, jeho autor, zomrel 16. decembra 1952 vo väzbe na trombózu vencových tepien niekoľko dní pred začiatkom súdneho procesu. Jeho advokát Clarence Choate Clark, inak môj dobrý priateľ a príbuzný a dnes člen advokátskej komory v District of Columbia, ma poprosil, či by som sa nestal editorom tohto rukopisu, vychádzajúc zo žiadosti v testamente svojho klienta, ktorý v ňom splnomocnil môjho významného bratanca, aby vo všetkých záležitostiach, týkajúcich sa prípravy „Lolity“ do tlače, konal podľa vlastného uváženia. Rozhodnutie pána Clarka azda ovplyvnila skutočnosť, že ním zvolený editor krátko predtým dostal Polingovu cenu za skromné dielo („Majú zmysly zmysel?“), ktoré pertraktuje určité patologické stavy a úchyly.

Napokon sa ukázalo, že moja úloha je jednoduchšia, než sme obaja očakávali. Ak nerátame opravy zrejmych jazykových priestupkov a svedomitú odstránenie určitých maličkostí, ktoré pretrvali v texte napriek úsiliu samého „H. H.“ ako smerovky a náhrobné kamene (identifikujúce miesta a osoby, ktoré takt káže zamlčať a súcitu ušetriť), potom ostali tieto pozoruhodné pamäti nedotknuté. Bizarný pseudonym ich autora je jeho nápad a táto maska – spoza ktorej ani čo by žiaril pár hypnotických očí – musí, prirodzene, ostať nasadená, lebo taká bola vôľa jej nositeľa. Kým „Hazeová“ sa s hrdinkiným skutočným priezviskom iba rýmuje, jej krstné meno sa priúzko prelína so základným tkanivom celej knihy, aby ho niekto mohol meniť, a nie je na to ani nijaký praktický dôvod, ako čitateľ sám postrehne. Informácie o zločine

„H. H.“ si môže každý zvedavec vyhľadať v novinách zo septembra 1952; motív a účel tohto zločinu by boli ostali navždy záhadou, keby sa pamäti neboli dostali pod svetlo mojej pracovnej lampy.

Pre staromódnych čitateľov, ktorých zaujímajú osudy „živých predobrazov“ poza rámec „pravdivého“ príbehu, môžem uviesť zopár podrobností, získaných od pána „Windmüllera“ z „Ramsdal“, ktorý si želá zachovať svoju totožnosť v anonymite, aby „dlhý tieň tejto poľutovaniahodnej a špinavej záležitosti“ nedopadol na mestečko, kde má česť bývať. Jeho dcéra „Louise“ je dnes druhý rok na akadémii, „Mona Dahlová“ študuje v Paríži. „Rita“ sa nedávno vydala za hoteliera na Floride. „Pani Schilleroová“ zomrela pri pôrode mŕtveho dievčatka 25. decembra 1952 v ďalekej aljašskej osade Gray Star. „Vivian Darkbloomová“ napísala životopis pod názvom „Môj Q“, ktorý má onedlho vyjsť, a kritici, ktorí prelistovali rukopis, ho označujú za jej najlepšiu knihu. Hrobári z cintorínov, spomínaných v knihe, nehlásia, že by niekto vstal z mŕtvych.

Ak berieme „Lolitu“ jednoducho ako román, situácie a emócie, ktoré sa v nej nachádzajú, by ostali pre čitateľa na porazenie nejasné, keby ich stvárnenie bolo oslabené triviálnymi inotajmi. Pravda, v celej knihe niet jediného obscénneho slova, ba čo viac, každý zdravý filister, ktorého moderné konvencie naučili bez oškľivosti prijímať mnohopočetné šiky päťpísmenkových slov v banálnych románoch, bude úprimne zaskočený, že ich tu nenájde. Keby však ten či onen editor mal v úmysle kvôli uspokojeniu takto paradoxne mysliacich farizejov zriediť či vypustiť scény, ktoré by ľudia istého duševného založenia mohli označiť za „afrodiziakum“ (v tomto ohľade pozri historické rozhodnutie sudcu Johna M. Woolseyho zo 6. decembra 1933, týkajúce sa inej, značne otvorenejšej knihy), potom by sa musel zriecť vydania „Lolity“ vôbec, lebo práve scény, ktorým by sa dala pomýlene vyčítať ničím neodôvodnená zmyselnosť, sú prísne funkčné z hľadiska vývoja tohto tragického príbehu, neochvejne smerujúceho k tomu, čo možno smelo nazvať morálnou apoteózou. Cynik môže vyhlásiť, že práve touto funkčnosťou sa obhaja aj komerčná pornografia; vzdelaný

môže namietat, že vášnivá spoveď „H. H.“ je búrkou v pohári vody a že najmenej dvadsať percent amerických mužov – podľa „konzervatívneho“ odhadu Dr. Blanche Schwarzmannovej (mám to z ústneho podania) – si každý rok tým či oným spôsobom dopriava skúsenosť, ktorú „H. H.“ opisuje s takým zúfalstvom, a napokon, že keby bol náš úchylný kronikár navštívil v osudné leto 1947 schopného psychoanalytika, nebolo by došlo k nijakej katastrofe; lenže potom by nebola vznikla ani táto kniha.

Pisateľovi týchto poznámok hádam prepáčite, keď zopakuje, čo už zdôraznil vo vlastných knihách a prednáškach, a to, že „urážlivé“ je často synonymom „nezvyčajného“; veľké umelecké dielo je, prirodzene, vždy originálne, a preto už svojou podstatou býva pre nás viac-menej šokujúcim prekvapením. Nemám v úmysle glorifikovať „H. H.“ Je nepochybne hrozný, je zavrhnuteľný, je eklatantným príkladom morálnej lepry, zmesou dravosti a žartovnosti, čo azda svedčí o vrcholnej trýzni, no zato ho to nerobí príťažlivejším. Je nudne náladový. Mnohé jeho príležitostné názory na ľudí a Ameriku sú smiešne. Zúfala úprimnosť, ktorá pulzuje jeho spoveďou, ho neočisťuje od hriechu diabolskej prefičanosti. Je nenormálny. Nie je to slušný človek. Lenže ako čarovne vedia jeho spievajúce husle vzbudiť nehu, súcit k Lolite a priviesť nás do vytrženia nad knihou a zároveň k zhnuseniu nad autorom!

Ako anamnéza sa „Lolita“ nepochybne stane v psychiatrických kruhoch klasikou. Ako umelecké dielo prekračuje aspekt kajúcnosti. No ešte dôležitejšie ako vedecký význam a literárna hodnota je pre nás etický odkaz, ktorým by mala pôsobiť na seriózneho čitateľa, lebo za touto pálcivou osobnou štúdiou sa skrýva všeobecne platné poučenie. Spurné dieťa, egoistická matka, žiadostivý maniak – to sú nielen plnokrvné postavy tohto výnimočného príbehu, ale aj výstraha pred nebezpečnými trendmi; poukazujú na možné zlo. „Lolita“ by nás všetkých – rodičov, sociálnych pracovníkov, pedagógov – mala podnietiť k ešte väčšej bdelosti a jasnozrivosti pri povinnosti vychovať lepšiu generáciu v bezpečnejšom svete.

Widworth, Massachusetts

PhDr. John Ray

PRVÁ ČASŤ

1

Lolita, svetlo môjho života, oheň môjho lona. Môj hriech, moja duša. Lo-li-ta – konček jazyka poskočí po troch schodíkoch zvrchu z podnebia a na treťom zľahka klopane o zuby. Lo. Li. Ta.

Ráno, stojac v jednej ponožke, bez dvoch centimetrov meter päťdesiat, to bola Lo, jednoducho Lo. V dlhých nohaviciach Lola. V škole Dolly. Pri podpise na úradných formulároch Dolores. A v mojom náručí vždy a všade Lolita.

Mala predchodkyňu? Pravdaže mala, ako inak. Lolita by azda ani nebola jestvovala, keby som sa raz v lete nebol prvý raz zaľúbil do istého dievčatka. V prímorskej ríši. A kedy to bolo? Približne toľko rokov pred narodením Lolity, koľko som mal toho leta. U vraha vždy rátajte s kvetnatým štýlom.

Dámy a páni porotcovia, dôkazom číslo jeden je to, čo tak závideli serafovia – nevidomí, prostomyseľní, urodzenokrídli serafovia. Pokochajte sa tou trnistou spleťou.

2

Narodil som sa roku 1910 v Paríži. Môj otec bol jemný, tolerantný človek, hotová zmes rasových génov – švajčiarsky občan zmiešaného francúzsko-rakúskeho pôvodu s kvapkou Dunaja v žilách. Hneď dám kolovať zopár krásnych modrastolesklých pohľadnicových záberov. Vlastnil luxusný hotel na Riviére. Jeho otec obchodoval s vínom a zo starých otcov jeden so šperkami a druhý s hodvábom. Otec sa v tridsiatke oženil s An-

gličankou, dcérou alpinistu Jeroma Dunna a vnučkou dvoch duchovných z Dorsetu, inak autorít v málo známych odboroch – jeden sa vyznal v paleopedológii a druhý v eolských harfách. Moja vrcholne fotogenická matka zahynula pri bizarnej nehode (piknik, blesk), keď som mal tri roky, a okrem vrúcneho bodu kdesi v tmách mojej minulosti z nej neprežíva ani kúsok v úžľabinách a priepastiach pamäti, nad ktorými – ak ešte vždy znášate môj štýl (píšem pod dozorom) – zapadlo slnko môjho detstva; zaiste všetci poznáte ľúbezne chvíle odchádzajúceho dňa, keď okolo rozkvitnutého živého plota poletujú mušky, alebo keď sa náhle zjaví tulák a prejde ním na úpäti kopca za letného súmraku; hebké teplo, zlaté mušky.

Matkina staršia sestra Sybil, s ktorou sa oženil otcov bratanec a potom ju zanedbával, žila v našej rodine ako akási neplatená guvernanka a gazdiná. Neskôr mi ktosi povedal, že bola zaľúbená do môjho otca a že on to v istý daždivý deň ľahkomyselne zneužil a zabudol na to, kým sa vyčasil. Mal som ju nesmierne rád napriek nekompromisnosti – priam osudovej nekompromisnosti – niektorých jej zásad. Hádám zo mňa chcela vychovať, keď príde plnosť času, lepšieho vdovca ako bol môj otec. Teta Sybil mala ružovkasto ovrúbené blankytné oči a voskovitú pleť. Písala básne. Bola poeticky poverčivá. Tvrdila, že zomrie krátko po mojich šestnástych narodeninách, čo sa aj stalo. Jej muž, skúsený obchodný cestujúci s parfumami, sa zdržiaval zväčša v Amerike, kde napokon založil firmu a nadobudol skromný nehnuteľný majetok.

Ja, šťastné zdravé dieťa, som vyrastal v jasnom svete obrázkových knižiek, čistého piesku, pomarančovníkov, kamarátskych psov, prímorských scenérií a usmievavých tvári. Okolo mňa sa krútil skvelý hotel Mirana sťa akýsi osobný vesmír – bieloskvúci kozmos uprostred belasého väčšieho kozmu, ktorý iskril vonku. Všetci ma mali radi, všetci ma rozmaznávali, od umývačky riadu v zástere po potentáta vo flanelovom obleku. Staré Američanky, opierajúc sa o palice, sa ku mne skláňali ako veža v Pise. Skrachované ruské kňažné, ktoré nemali z čoho zaplatiť otcovi, mi kupovali drahé bonbóny. A on, *mon cher petit papa*,

môj drahý otecko, sa so mnou chodil člnkovať a bicyklovať, učil ma plávať, skákať do vody a jazdiť na vodných lyžiach, čítal mi Dona Quijota a Bedárov a ja som ho zbožňoval, vážil si ho a bol som aj zaňho šťastný, keď som začul, ako služobníctvo pretriasa jeho rozličné priateľky, krásne a milé duše, ktoré sa išli za mnou potrhať, ktoré so mnou hrkútali a prelievali drahocenné slzy nad mojou veselou poloosirotenosťou.

Chodil som do anglickej školy niekoľko kilometrov od domova, kde som hrával mantinelový tenis a anglickú hádzanú, mal som výborné známky a bez problémov som vychádzal so spolužiakmi aj s učiteľmi. Jediné udalosti vyhranene sexuálneho charakteru, na ktoré si spomínam do trinástich rokov (teda predtým, ako som spoznal svoju malú Annabel), bola seriózna, decentná a čisto teoretická debata o prekvapujúcich veciach v období puberty, vedená v školskej záhrade s jedným americkým chlapcom, synom vtedy slávnej filmovej hviezdy, ktorú však syn zriedkavo vídal v trojrozmernom svete, a potom zaujímavé reakcie môjho organizmu na isté fotografie s hnedožltým nádychom, oddelené nekonečne jemnučkým papierom v nádhernom Pichonovom albume o ľudskej kráse *La Beauté Humaine*, ktorý som raz nenápadne vytiahol v hotelovej knižnici spod hory ročníkov londýnskeho časopisu *Graphic*, zviazaného v žilovaných doskách. Všetky potrebné informácie o sexe mi neskôr poskytol otec svojim príjemným, nonšalantným spôsobom; bolo to krátko predtým, ako ma na jeseň 1923 poslal do lýcea v Lyone (kde sme strávili tri zimy), lenže v lete toho roku sa, žiaľ, vydal na cestu po Taliansku s madame de R. a jej dcérou a ja som sa nemal komu požalovať, s kým sa poradiť.

3

Annabel pochádzala podobne ako autor tejto knihy zo zmiešanej rodiny – napoly Angličanka a v jej prípade napoly Holanďanka. Jej tvár si dnes nepamätám ani zďaleka tak výrazne ako pred niekoľkými rokmi, keď som ešte nepoznal Lolitu. Existujú dva druhy vizuálnej pamäti

- prvý, keď si s otvorenými očami šikovne zrekonštruujete v laboratóriu mozgu obraz (a vtedy vidím Annabel v takých všeobecných pojmoch ako „medová plet“, „tenké ruky“, „hnedé prstrihnuté vlasy“, „hnedé mihalnice“, „veľké veselé ústa“), a druhý, keď si so zatvorenými očami v mihu vybavíte na temnom vnútre viečok objektívnu, absolútne vernú optickú reprodukciu milovanej tváre, akýsi maličký príznak v prirodzených farbách (a takto vidím Lolitu).

Preto mi dovoľte, aby som sa pri opise Annabel obmedzil výhradne na to, že bola očarujúcim dieťaťom, o niekoľko mesiacov mladším ako ja. Jej rodičia boli dávni priatelia mojej tety a boli rovnako fádne úzkoprsí. Prenajali si vilu kúsok od hotela Mirana. Plešivý hnedastý pán Leigh a tučná, napudrovaná pani Leighová (rodená Vanessa van Nessová). Bože, ako som ich nenávidel! Sprvu sme sa s Anabel zhovárali o okrajových záležitostiach. Brávala do dlaní jemný piesok a pomaly ho púšťala po medzi prsty. Naše zmýšľanie sa nieslo v tom duchu, v akom sa nieslo v tých časoch a v tomto prostredí zmýšľanie všetkých inteligentných európskych detí predpubertálneho veku, a musím dodať, že náš záujem o mnohorakosť sveta, o profesionálny tenis, o nekonečno, o solipsizmus a tak ďalej, nebol v ničom originálny. Obaja sme trpeli hotovými mukami pri pohľade na krehké a zraniteľné malé zvieratká. Annabel sa chcela stať milosrdnou sestrou v niektorej hladujúcej ázijskej krajine; ja som sa chcel stať slávnym špiónom.

Zalúbili sme sa do seba náhle, šialene, nešikovne, nehanebne, mučivo, a mal by som dodať, že aj beznádejne, lebo ošial' vzájomne sa vlastniť mohlo zmierniť iba reálne pohltenie a splynutie s každou čiastočkou duše a tela toho druhého. Lenže na rozdiel od detí z chudobných štvrtí sme si nevedeli nájsť príležitosť ani len na obyčajné obcovanie, čo by si ony ľahko našli. Okrem jediného vzrušeného pokusu, keď sme sa za tmy stretli v záhrade ich vily (o tom neskôr), bola celým našim súkromím zaludnená pláž, kde sme síce mohli byť z dosľuchu, ale nie z dohľadu. Líhávali sme tam na mäkkom piesku niekoľko krokov od dospelých celé predpoludnia, stfpanutí v prívale túžby a využívali sme každú požehnanú chvíľu, zo-

slanú časom a priestorom, aby sme sa dotkli – Annabelina ruka, zasypaná pieskom, sa zakrádala k mojej, jej štíhle opálené prsty námesačne kráčali bližšie a bližšie, jej perleťové koleno sa vydávalo na dlhú, obozretnú púť; občas nám poskytla kus ústrania náhodná hradba z piesku, ktorú postavili malé deti, a vtedy sme mohli o seba letmo zavadiť slanými perami a tieto nezavršené dotyky natoľko vybičúvali naše zdravé a neskúsené telá, že nám neprinášala úľavu ani chladná modrá voda, pod ktorou sme sa do seba zarývali.

Popri iných drahocennostiach, ktoré sa mi postrácali v dospelosti pri putovaní svetom, bola aj fotografia, ktorú urobila teta a bola na nej Annabel, jej rodičia a starší, chromý, usadlý pán, istý Dr. Cooper, ktorý dvoril toho leta tete, všetci zhromaždení okolo kaviarskeho stolíka na chodníku. Annabel na nej nevyšla dobre, fotoaparát ju zachytil práve v okamihu, keď sa skláňala nad čokoládovým pohárom, a spoznať sa dala iba podľa chudých obnažených pliec a púťca vo vlasoch (pokiaľ si tú fotografiu pamätám) a celá bola zastretá svetelným závojom, v ktorom sa nenávratne strácala jej krása. Zato ja, sediac trocha bokom od ostatných, som vyšiel na fotografii pomerne plasticky a dramaticky – zádumčivý chlapec s hustým obočím, oblečený v tmavej rozhalenke a bielych, dobre ušitých šortkách, prehodené nohy, sediac z profilu, zahľadený do diaľky. Bola to fotografia z posledného dňa nášho osudového leta, iba zopár minút predtým, ako sme podnikli náš druhý a posledný pokus zmeniť cestu osudu. Pod akousi krajne chabou zámienkou (bola to naša úplne posledná príležitosť a už na ničom nezáležalo) sme odbehli z kaviarne na pláž, kde sme si našli opustené miesto a tam, vo fialkastom tieni akýchsi červených skál, ktoré tvorili čosi ako jaskyňu, sme sa chvatne, dychtivo začali láskať a jediným svedkom nám boli okuliare, ktoré si tam ktosi zabudol. Kľučal som a už-už som sa išiel zmocniť mojej milovanej, keď zrazu vyšli z mora dvaja bradatí kúpajúci sa, jeden taký morský starček a druhý jeho pobratim, ktorí nás začali oplzlým pokrikovaním povzbudzovať, a Annabel o štyri mesiace zomrela na ostrove Korfu na týfus.

Znova a znova listujem v týchto žalostných spomienkach a ustavične si kladiem otázku, ako to vlastne bolo – či vtedy, v iskrení onoho dávneho leta, nastal v mojom živote prudký zlom, alebo či bola náruživá túžba po dievčatku Annabel iba prvým prejavom vrodenej abnormálnosti. Keď si svoje túžby, pohnútky, konanie a tak ďalej analyzujem, podlieham akejsi retrospektívnej obrazovtvornosti, ktorá živí moju analytickú schopnosť početnými alternatívami a spôsobuje, že každá cesta, ktorú si v duchu predstavím, sa donekonečna rozvetvuje a znovurozvetvuje do šialene zložitej perspektívy mojej minulosti. No jednako som presvedčený, že akýmsi magickým a osudovým spôsobom sa Lolita začala pri Annabel. A viem aj to, že otras z Annabelinej smrti vo mne upevnil sklamanie z onoho blúznivého leta a vytvoril z neho trvalú prekážku, ktorá mi bránila, aby som sa v pustých rokoch mladosti opäť zaľúbil. Duchovné s telesným v nás splývalo tak absolútne, že to dnešná realistická, ordinárna, štandardne uvažujúca mládež sotva môže pochopiť. Annabeline myšlienky prenikali do mojich ešte dlho po jej smrti. Mali sme rovnaké sny dávno predtým, ako sme sa spoznali. Porovnávali sme si denníky. Objavili sme zvláštne zhody. V ten istý deň toho istého roka (1919) vletel do ich aj do nášho domu zatúlaný kanárik, v dvoch krajinách ďaleko od seba. Och, Lolita, kiežby si ma ty bola takto ľúbila.

Na záver svojho životného obdobia „Annabel“ som si nechal našu prvú a neúspešnú schôdzku. Raz večer sa nám podarilo prekabátiť jej príšerne ostražitých rodičov. V rozšvelelenom hájiku štíhlolistých mimóz za ich vilou sme si našli na zrúcanom múriku sedisko. Cez nežné stromy žiarili do tmy arabesky osvetlených oblokov, ktoré mi dnes, vytieňované farebnými atramentmi citlivej pamäti, prichodia ako hracie karty – akiste preto, že náš nepriateľ bol zaujatý bridžom. Pobozkal som Annabel na kútik pootvorených úst a na rozpálený ušný lalôčik a ona sa celá zachvela a krčovito zazmietala. Nad hlavou medzi siluetami dlhých tenkých listov sa bledo jagali strapce hviezd; rozmihotané nebo sa zdalo rovnako nahé ako An-

nabel pod ľahkými šatočkami. A na tom nebi som videl jej tvár, zvláštne výraznú, ani čo by vydávala vlastnú slabú žiaru. Nohy, tie prekrásne živé nohy, nemala celkom pri sebe, a keď moja ruka našla, čo hľadala, po detských črtách jej prebehol snivý a tajomný výraz, spoly rozkoš, spoly bolesť. Sedela o čosi vyššie ako ja a zakaždým, keď ju nadmiera nehy nútila k bozku, skláňala ku mne hlavu bezvládnym, ospanlivo mäkkým, takmer žalostným pohybom, zovrúc mi kolenami zápästie a vzápätí ho pustiac, a jej rozochvené ústa, skrivené akousi horkou záhadnou medecínou, sa so sípavým nadýchnutím priblížili k mojej tvári. Sprvu sa pokúšala zbaviť bolesti z lásky tým, že drsne prechádzala vyprahnutými ústami po mojich a potom si moja najdrahšia kúsok odsadla, nervózne pohodiac vlasmi a znovu sa ku mne temne primkla a nechala ma piť zo svojich otvorených úst, kým ja, v prívale štedrosti, ktorá jej bola ochotná darovať všetko – srdce, hrdlo, celé vnútro – som jej vložil do neobratnej dlane žezlo svojej vášne.

Spomínam si na vôňu akéhosi kozmetického púdru – zrejme ho vzala španielskej slúžke svojej matky – sladkastú, vulgárnu, pižmovú. Splývala s jej prirodzenou suchárovou vôňou a mne sa zrazu vrchovatou mierou naplnili zmysly; náhly šuchot v neďalekom kríku zabránil, aby sa preliali – a keď sme sa od seba odtrhli a s bolestnou triaškou v žilách sme spozorneli, ale bola to zrejme iba loviaca mačka, z domu sa ozval hlas Annabelinej matky, ktorá panicky nástojčivo zháňala dcéru – a do záhrady ťažkopádne vykričkal Dr. Cooper. No ten mimózový háj – hviezdny závoj, triaška, blčivý plameň, ambrózia a bolesť – to všetko so mnou ostalo a malá Annabel, jej telo omývané morom a náruživý jazyk, ma odvtedy ustavične prenasledovala – až pokým som po dvadsiatich štyroch rokoch nezlomil jej marivo tým, že som ju prevtelil do inej.

5

Keď sa dnes obzriem na dni svojej mladosti, vidí sa mi, že odo mňa letia ako mätež belavých papierových vreckoviek jedna ako druhá, ktoré vyhodíte ráno z vlaku

a cestujúci z posledného vozňa ich vidí vo vzdušnom víre ako bielu metelicu. Moje vzťahy so ženami mali čisto sanitárny charakter a bol som v nich praktický, ironický a briskný. Ako vysokoškolák v Londýne a Paríži som vystačil s platenými dámami. Moje štúdium bolo svedomité a sústredené, ale nie ktovieako plodné. Sprvu som pomýšľal na doktorát z psychiatrie ako mnohé priemerné talenty, lenže sa ukázalo, že som ešte priemernejší. Prihlásila sa podivná vyčerpanosť – cítim sa úplne na dne, pán doktor. Presedlal som teda na anglickú literatúru, pri ktorej končievajú mnohí frustrovaní básnici ako pedagógovia s fajkou v ústach a v tvídovom saku. Vyhovoval mi Paríž. S vystaňovalcami som debatoval o sovietskych filmoch. S uranistami som sedával v kaviarni Deux Magots. V pokútnych časopisoch som publikoval komplikované eseje. Skladal som literárne parafrázy:

*... Fräulein von Kulp
nech si hoc drží ruku na kľučke...
nejdem za ňou. Ani za Freskou.
Ani za tou čajkou.*

Nad mojou prácou „Proustovská téma v Keatsovom liste Benjaminovi Baileyemu“ sa pochechtávalo všetkých šesť-sedem literárnych vedcov, ktorí ju čítali. Pustil som sa do „*Historie abrégée de la poésie anglaise*“ – Stručných dejín anglickej poézie – pre isté prominentné vydavateľstvo a potom som začal kompilovať príručku francúzskej literatúry pre anglicky hovoriacich študentov (s príkladmi z anglických spisovateľov na porovnanie), na ktorej som zamýšľal pracovať po celé štyridsiate roky – a ktorej posledný zväzok bol v čase môjho uväznenia takmer pripravený do tlače.

Našiel som si prácu – v Auteuil som vyučoval skupinu dospelých po anglicky. Potom som dve zimy učil na chlapčenskom gymnáziu. Občas som využil známosti medzi sociálnymi pracovníkmi a psychoterapeutmi, aby som sa v ich spoločnosti dostal do rozličných inštitúcií, napríklad do sirotincov a polepšovní, kde som si mohol do vôle a bez nebezpečenstva obzerať nedospelé, neupravené, bledé dievčatá, pripomínajúc si tú jednu zo snov.

Rád by som teraz uviedol nasledovnú myšlienku. Vo vekovom rozmedzí deväť až štrnásť rokov sa nájdú dievčatá, u ktorých istí počarení pútnici svetom – často raz takí starí ako ony, ba neraz aj mnoho ráz starší – rozpoznajú pod ľudským zovňajškom ich pravú podstatu: nymfickú, teda démonickú. Som za to, aby sme tieto vyvolené stvorenia nazývali „nymfičky“.

Všimnite si, že priestorové pojmy nahrádzujem časovými. Rád by som, aby čitateľ vnímal „deväť“ a „štrnásť“ ako hranice – zrkadliace sa pobrežie a ružovkasté skaly – zakliateho ostrova, ktorý navštevujú moje nymfičky a ktorý je obklopený šírým, neurčitým oceánom. Je každé dievčatko v tomto vekovom rozmedzí nymfičkou? Prirodzene, že nie. Inak by sme boli my, zasvätení, my, osamelí pútnici, my, nymfofili, dávno prišli o rozum. Kritériom nie je ani krása; ba ani vulgárnosť, ale prinajmenšom to, čo za vulgárnosť pokladá dané spoločstvo, ešte nemusí oslabovať určité tajomné vlastnosti – rozprávkové čaro, nedefinovateľný, vrtkavý, dušou otriasajúci, rafinovaný pôvab, akým sa nymfička odlišuje od vrstovníčok, ktoré sú nepomerne závislejšie na onom priestorovom, súbežne jestvujúcom svete, než na nehmotnom ostrove strhujúceho času, kde sa hrá Lolita so seberovnými. Počet naozajstných nymfičiek je v tomto vekovom rozmedzí nápadne nižší ako počet predbežne všedných alebo jednoducho pekných či „chutných“, alebo dokonca „milučkých“, a „príťažlivých“, no vcelku obyčajných, okrúhlučkých, neforemných a pravou podstatou ľudských dievčatiek s fádnu pleťou, s bruškami a vrkôčikmi, z ktorých môžu, ale aj nemusia vyrásť dospelé ženy veľkej krásy (len si spomeňte na škaredé kačiatka v čiernych pančuchách a bielych klobúčikoch, ktoré sa premenia na ohromujúce hviezdy filmového plátna). Keď ukážete normálnemu mužovi fotografiu školáčok alebo dievčenského skautského oddielu a povie mu, aby vybral najkrajšiu, nemusí vybrať spomedzi nich práve nymfičku. Iba umelec a šialenec, tvor nekonечно melancholický, s kvapkou blčivého jedu v citlivom chrbte (bože, ako sa musí človek chúlíť a skrývať!) ihneď postrehne neomylné znaky – mierne mačaciu líniu líc, štíhlosť a hodvábnosť údov a iné príznaky, ktoré

mi zúfalstvo, zahanbenie a horúce slzy nehy zabraňujú vymenovať - malého smrtiaceho démona medzi zdravými deťmi; nymfička stojí medzi nimi nepoznaná, ba svoju fantastickú moc si ani sama neuvedomuje.

Ba čo viac, keďže v tejto veci zohráva takú magickú úlohu čas, zainteresovaného zaiste neprekvapí, že medzi dievčatkom a mužom musí byť rozdiel niekoľkých rokov - podľa mňa nikdy nie menej než desať, no zvyčajne tridsať až štyridsať, a v niekoľkých známych prípadoch bol až deväťdesiat - aby sa muž mohol dostať do mariva nymfičky. Je to otázka ohniskového zaostrenia, určitej vzdialenosti, ktorú vnútorný zrak rozochvene túži prekonať, a určitého kontrastu, ktorý ľudské vnútro vníma v triaške zvrátenej rozkoše. Keď sme boli deti, malá Annabel nebola pre mňa nijakou nymfičkou; boli sme si rovní, ja taký istý fauník na rovnakom zakliatom ostrove času. No dnes, v septembri 1952, po dvadsiatich deviatich rokoch, dnes sa nazdávam, že v Annabel spoznávam onoho prvotného osudového elfa v mojom živote. Lúbili sme sa predčasnou láskou, poznačenou prudkosťou, ktorá tak často ničí životy dospelých. Bol som mocný mládenec a prežil som. No jed už bol v rane a rana sa nikdy nezacelila a onedlho som sa ocitol v období dospievania uprostred civilizácie, ktorá pripúšťa, aby sa dvadsaťpäťročný muž uchádzal o šestnásťročnú dievča, ale nie o dvanásťročnú.

Nečudo teda, že moja dospelosť počas obdobia, keď som žil v Európe, bola obludne dvojtvárna. Navonok som udržiaval takzvané normálne vzťahy s mnohými obyčajnými pozemšťankami, ktoré mali dyňovité či hrúškovité prsia, no zato vo vnútri ma spaľoval pekelný oheň koncentrovanej žiadostivosti po každej okoloidúcej nymfičke, ku ktorej som sa ako zákonov dbalý ustráchanec neodvážil priblížiť. Osoby ženského pohlavia, s ktorými mi bolo dovolené obcovať, pre mňa predstavovali iba utišujúci prostriedok. Som ochotný veriť, že pocity, aké som mal pri normálnom pohlavnom styku, sa viac-menej nelíšili od pocitov, aké zažívajú normálni dospelí muži pri styku so svojimi normálnymi dospelými druhkami pri onom zabehanom rytme, ktorý otriasa svetom. Chyba bola v tom, že títo páni na rozdiel odo mňa nikdy

neuzreli záblesk nepomerne páľčivejšej slasti. Najhmlisťejší z mojich vlhkých snov bol tisíc ráz oslnivejší ako všetko cudzoložstvo, aké si vie predstaviť najmužnejší génius pera či najtalentovanejší impotent. Môj svet bol rozštiepený. Vnímal som nie jedno, ale dve pohľavia – popri svojom – pričom anatóm by obidve označil za ženské. Lenže z môjho pohľadu, cez prizmu mojich zmyslov, sa líšili, aby som si vypožičal slová básnika, „ako blankyt neba a čerň zeme“. Tieto veci si viem dnes rozobrať, no keď som mal dvadsaťpäť-tridsať rokov, vo svojich duševných mukách som sa ani zďaleka tak jasne nevyznan. Moje telo vedelo, čo sa mu žiada, no rozum každú jeho prosbu odmietal. V jednej chvíli som sa hanbil a strachoval a v nasledujúcej som bol bezstarostne optimistický. Všetky tabu ma škrtili. Psychoanalytici ma krmili pseudooslobodením pseudolibida. Občas mi prichodilo ako predzvesť zošalenia, že jediným predmetom ľúbostného rozochvenia sú pre mňa Annabeline sestry, jej služobníčky a pážatá. Inokedy som si vravel, že to všetko je iba otázka postoja, že vlastne nie je nič zlé na tom, keď ma privádzajú do vytrženia malé dievčatá. Dovoľujem si čitateľovi pripomenúť, že anglický zákon O deťoch a mládeži z roku 1933 definuje malé dievča ako „dievča staršie ako osem a mladšie ako štrnásť rokov“ (potom, od štrnástich do sedemnástich rokov, je podľa zákonnej definície „mladá osoba“). Naproti tomu v americkom Massachusetse sa termínom „spurné dieťa“ označuje dieťa „medzi siedmym a sedemnástym rokom života“ (ktoré sa navyše spravidla stýka s osobami nehodnými a nemorálnymi). Hugh Broughton, polemický autor z čias panovania Jakuba I., dokázal, že Rahab bola smilnica už v desiatich rokoch. To všetko je nesmierne zaujímavé a trúfam si povedať, že ma už vidíte v záchvate s penou na ústach; ale kdeže, nijaký záchvat. To si len strieľam do hrnčeka pestrofarebné blšky príjemných myšlienok. Takých obrazov mám ešte zopár. Je tu Vergílius, ktorý (citujúc starého anglického básnika) „vedel ospievať nymfičku jediným tónom“, ale podľa všetkého dal prednosť peritoneu mládenca. Sú tu dve z nílskych dcér kráľa Achnatona a kráľovnej Nefertiti, ešte v predmanželskom veku (kráľovský pár mal šesťčlenné potomstvo), ktoré mali na